

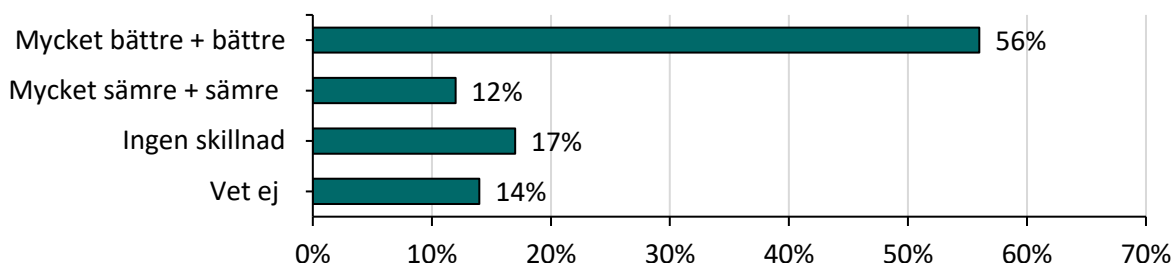
NOVUSRAPPORT: SVENSKARNA OM KVALITET, VALFRIHET OCH PRIVATA SKOLOR

Bakgrund

Privata skolors vinstuttag aktualiserades återigen i det offentliga rummet genom den avbrutna affären om aktierna i Academedia mellan Akelius och Mellby Gård. Hur ställer sig svenska folket till vinstdrivande skolor och frågan om valfrihet? Vi vet sedan tidigare att man tar valfriheten för given men inte uppskattar att skattemedel går till vinstutdelning. Men ser man en konflikt mellan dessa frågor? Av denna anledning ville vi på Novus titta på denna fråga igen.

Sammanfattning

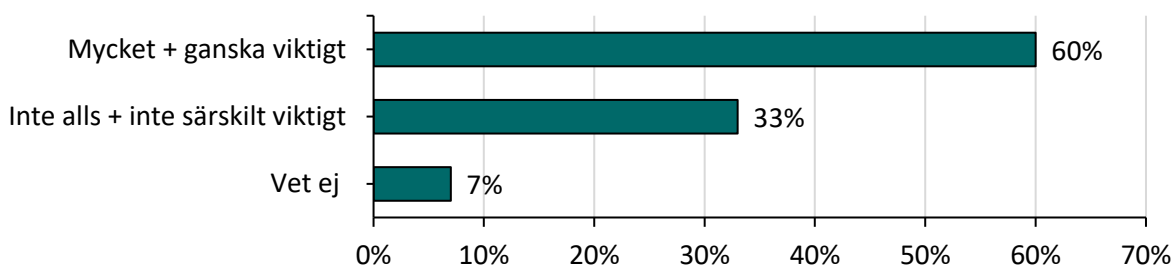
Tror du att kvaliteten i skolan blir bättre eller sämre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?

En klar majoritet (56%) tror att skolan blir bättre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst. Var fjärde svensk tror att kvaliteten blir mycket bättre. Endast 12% av svenska folket tror att kvaliteten blir sämre. Det är ingen större skillnad mellan de som har barn i grundskolan och de som inte har det.

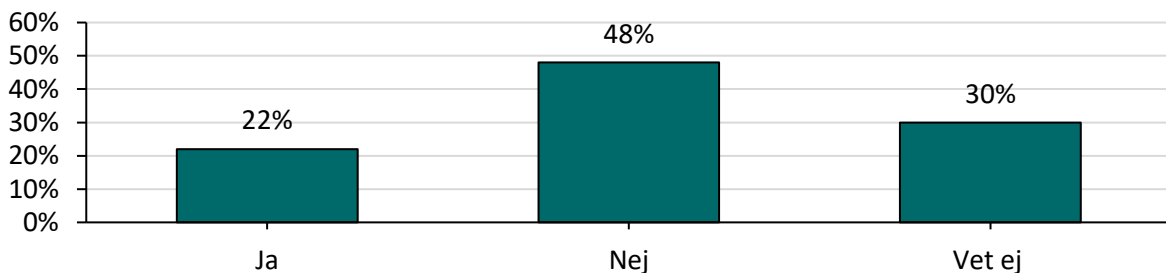
Detta är något som pågått under lång tid i det offentliga rummet, på grund av den ganska grunda diskussionen om offentlig vs privat, där bilden har blivit att privata aktörer maximerar vinsten på bekostnad av kvalitet, medan det offentliga är det mest effektiva sättet att driva skolor, eller vård för den delen. Det är ju aldrig så enkelt. Men i den svartvita offentliga världen, där man tvingas välja mellan två ytterligheter, så vill inte svensken att skattemedel skall gå till annat än utbildning eller vård. Hade inte detta skett i skuggan av PISA resultat som chockerar, en stor grupp nyanlända som självklart måste få gå i skolan samt att pengarna inte verkar räcka till för välfärdssystemet, så kanske det inte varit en så stor fråga som det är nu.

Hur viktigt anser du möjligheten att välja grundskola är för föräldrar?

Samtidigt är det en klar majoritet (60%) som anser det är viktigt att själv kunna välja grundskola. Var fjärde (23%) anser att det är mycket viktigt att kunna välja skola. Valfriheten har svenska folket tagit för givet; det handlar ju inte bara om att kunna välja bra skolor utan också om möjligheten att kunna välja bort en skola om något skulle hända med barnet, något som inte alls var så lätt innan det fanns privata skolor. Det är förälderns uppgift att se till att det egna barnet får en så bra förutsättning för livet de kan, och valfriheten är så klart ett viktigt verktyg för att säkerställa det.

Tror du att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?

Men det verkar inte finnas en så stor motsättning mellan vinstförbud och valfrihet. Nästan varannan svensk (48%) tror inte valfriheten hotas om man förbjuder privata skolor att gå med vinst, även om det finns en större osäkerhet kring denna fråga där var tredje svensk (30%) inte vet om det hotas. Dock har vi inte undersökt om man tror att valfriheten kan upprätthållas utan privata alternativ, men det är här som Akelius öppnade upp frågan som gjorde den lite extra intressant just nu. Valfrihet, med privata aktörer, men utan vinstuttag. Om det är en möjlig framtid för den privata skolan så är det bara vad femte svensk som tror att det påverkar valfriheten negativt.

Det finns självklart flera andra frågor man kan ställa om det offentliga vs det privata, men vi valde att stanna här kring de tre mest centrala frågorna nu.

Läs mer på följande sidor.

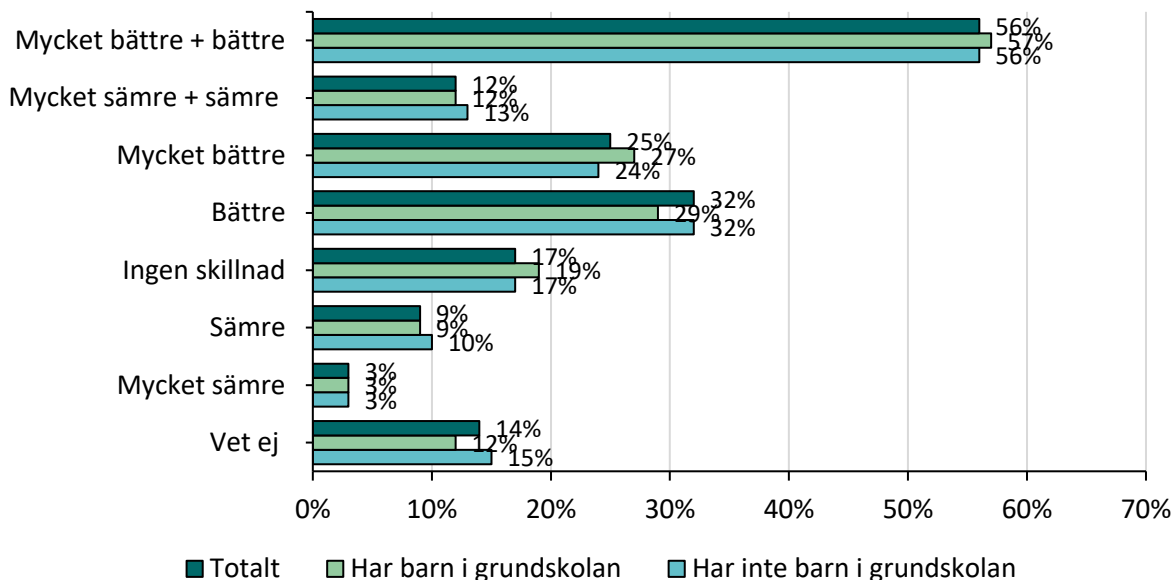

Torbjörn Sjöström, VD Novus

Resultat

Nära fyra av sju svenskar (56%) tror att kvaliteten i skolan blir bättre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst, medan drygt två av tio (12%) tror att det blir sämre.

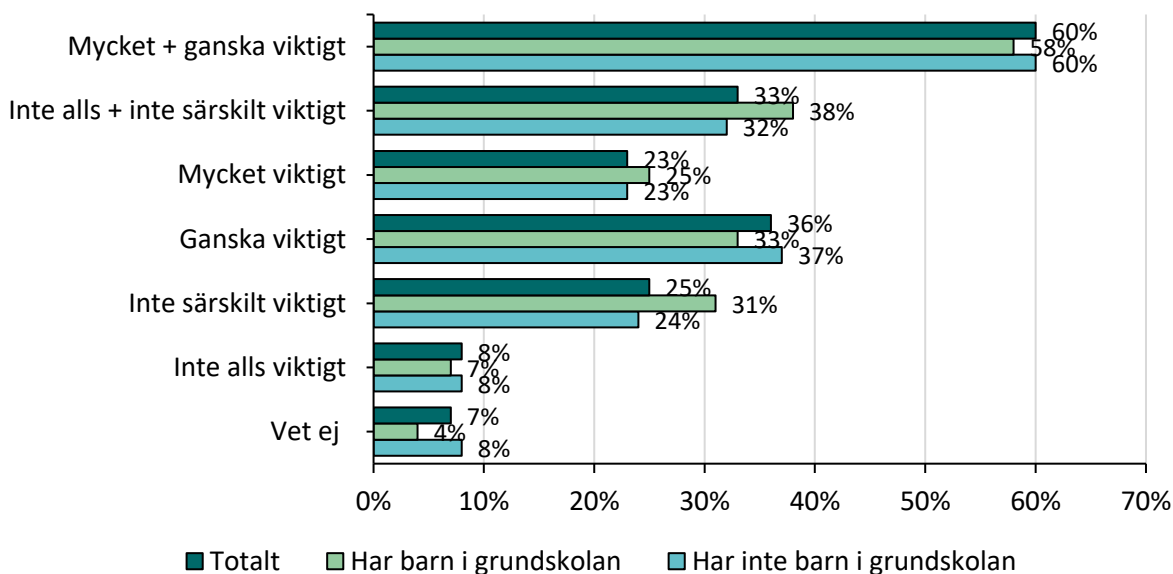
Tror du att kvaliteten i skolan blir bättre eller sämre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?

Källa: Novus.

Sex av tio svenskar (60%) anser att möjligheten för föräldrar att välja grundskola är mycket eller ganska viktigt, medan en av tre (33%) anser att det inte alls eller inte är särskilt viktigt.

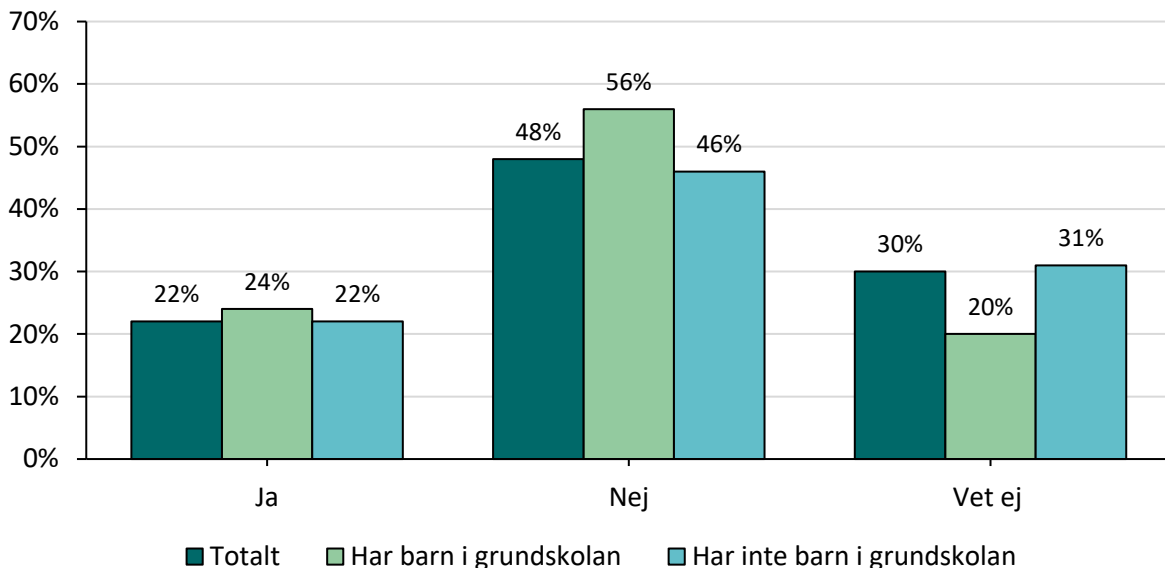
Hur viktigt anser du möjligheten att välja grundskola är för föräldrar?

Källa: Novus.

Drygt två av tio svenskar (22%) tror att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst, medan nära fem av tio (48%) inte tror det.

Tror du att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?

Källa: Novus.

Om undersökningen

Undersökningen har genomförts av Novus på eget initiativ under perioden 22–28 februari 2024 i Novus Sverigepanel. Undersökningen besvarades av 1072 personer i åldern 18–84 år. För ytterligare information om Novus Sverigepanel, se <https://novus.se/om-novus/vanliga-fragor/>. Vid osäkerhet om hur en siffra ska tolkas, vänligen kontakta info@novus.se.

Demografiska nedbrytningar

Tabell 1: "Tror du att kvalitet i skolan blir bättre eller sämre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Kön och ålder.

	Totalt	Man	Kvinna	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket bättre	25%	24%	25%	24%	27%	23%	24%
Bättre	32%	30%	34%	37%	27%	26%	36%
Ingen skillnad	17%	20%	14%	11%	20%	19%	19%
Sämre	9%	12%	7%	10%	6%	11%	11%
Mycket sämre	3%	4%	2%	3%	2%	5%	3%
Vet ej	14%	11%	18%	15%	18%	15%	8%
Mycket bättre + bättre	56%	53%	59%	61%	53%	49%	60%
Mycket sämre + sämre	12%	16%	9%	12%	9%	16%	13%

Tabell 2: "Tror du att kvalitet i skolan blir bättre eller sämre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Kvinna.

	Totalt	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket bättre	25%	22%	27%	23%	23%
Bättre	32%	34%	21%	28%	35%
Ingen skillnad	17%	16%	25%	17%	22%
Sämre	9%	11%	8%	15%	13%
Mycket sämre	3%	4%	4%	7%	3%
Vet ej	14%	12%	15%	11%	3%
Mycket bättre + bättre	56%	56%	48%	51%	58%
Mycket sämre + sämre	12%	15%	12%	22%	16%

Tabell 3: "Tror du att kvalitet i skolan blir bättre eller sämre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Man.

	Totalt	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket bättre	25%	27%	27%	23%	25%
Bättre	32%	40%	33%	25%	37%
Ingen skillnad	17%	5%	14%	22%	16%
Sämre	9%	8%	4%	8%	9%
Mycket sämre	3%	1%	1%	2%	2%
Vet ej	14%	18%	21%	20%	12%
Mycket bättre + bättre	56%	67%	59%	48%	61%
Mycket sämre + sämre	12%	9%	5%	10%	10%

Tabell 3: "Tror du att kvalitet i skolan blir bättre eller sämre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Utbildning och sysselsättning.

	Totalt	Gymnasium eller lägre	Universitet	Arbetare	Tjänsteman	Pensionär
Mycket bättre	25%	24%	26%	20%	23%	25%
Bättre	32%	31%	33%	33%	29%	39%
Ingen skillnad	17%	17%	17%	17%	21%	17%
Sämre	9%	10%	8%	7%	10%	9%
Mycket sämre	3%	2%	4%	5%	3%	2%
Vet ej	14%	16%	11%	19%	14%	8%
Mycket bättre + bättre	56%	55%	59%	52%	52%	64%
Mycket sämre + sämre	12%	12%	13%	11%	13%	11%

Tabell 4: "Tror du att kvaliteten i skolan blir bättre eller sämre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Anställd inom och hushållsinkomst.

	Totalt	Privat	Offentlig	-299k	300k-499k	500k-799k	800k-
Mycket bättre	25%	17%	27%	29%	24%	21%	28%
Bättre	32%	30%	33%	32%	35%	33%	31%
Ingen skillnad	17%	22%	16%	18%	15%	21%	17%
Sämre	9%	11%	6%	7%	10%	9%	9%
Mycket sämre	3%	5%	2%	3%	2%	2%	3%
Vet ej	14%	15%	17%	11%	14%	13%	12%
Mycket bättre + bättre	56%	46%	60%	61%	59%	54%	59%
Mycket sämre + sämre	12%	16%	7%	9%	12%	11%	13%

Tabell 5: "Tror du att kvaliteten i skolan blir bättre eller sämre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Ort.

	Totalt	Storstäder och storstadsnära kommuner	Större städer och kommuner nära större stad	Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner
Mycket bättre	25%	22%	27%	25%
Bättre	32%	38%	26%	30%
Ingen skillnad	17%	19%	17%	16%
Sämre	9%	9%	10%	10%
Mycket sämre	3%	2%	3%	4%
Vet ej	14%	11%	16%	16%
Mycket bättre + bättre	56%	60%	54%	55%
Mycket sämre + sämre	12%	11%	14%	13%

Tabell 6: "Tror du att kvaliteten i skolan blir bättre eller sämre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Region.

	Totalt	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Mycket bättre	25%	23%	28%	27%	20%	26%
Bättre	32%	37%	36%	29%	30%	27%
Ingen skillnad	17%	17%	13%	21%	17%	16%
Sämre	9%	8%	8%	10%	11%	10%
Mycket sämre	3%	2%	2%	1%	4%	6%
Vet ej	14%	13%	13%	13%	18%	15%
Mycket bättre + bättre	56%	59%	64%	56%	50%	53%
Mycket sämre + sämre	12%	10%	10%	11%	15%	17%

Tabell 7: "Tror du att kvalitet i skolan blir bättre eller sämre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Partisynpati.

	Totalt	M	S	V	SD	M+L+KD	S+V+MP+C	Osäkra
Mycket bättre	25%	12%	32%	54%	19%	10%	36%	22%
Bättre	32%	21%	41%	35%	27%	23%	40%	30%
Ingen skillnad	17%	31%	9%	7%	19%	32%	9%	16%
Sämre	9%	18%	4%	0%	14%	20%	4%	5%
Mycket sämre	3%	4%	1%	2%	7%	3%	1%	4%
Vet ej	14%	14%	12%	2%	15%	13%	10%	23%
Mycket bättre + bättre	56%	33%	73%	89%	45%	32%	76%	52%
Mycket sämre + sämre	12%	22%	5%	2%	21%	23%	5%	9%

Tabell 8: "Tror du att kvalitet i skolan blir bättre eller sämre om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Har eller har inte barn i grundskolan.

	Totalt	Ja	Nej
Mycket bättre	25%	27%	24%
Bättre	32%	29%	32%
Ingen skillnad	17%	19%	17%
Sämre	9%	9%	10%
Mycket sämre	3%	3%	3%
Vet ej	14%	12%	15%
Mycket bättre + bättre	56%	57%	56%
Mycket sämre + sämre	12%	12%	13%

Tabell 9: "Hur viktigt anser du möjligheten att välja grundskola är för föräldrar?". Køn och ålder.

	Totalt	Man	Kvinna	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket viktigt	23%	25%	21%	21%	24%	27%	21%
Ganska viktigt	36%	37%	36%	45%	35%	33%	31%
Inte särskilt viktigt	25%	25%	25%	23%	26%	23%	30%
Inte alls viktigt	8%	7%	8%	3%	9%	10%	9%
Vet ej	7%	5%	10%	7%	6%	7%	9%
Mycket + ganska viktigt	60%	62%	57%	67%	59%	60%	52%
Inte alls + inte särskilt viktigt	33%	33%	33%	26%	35%	34%	39%

Tabell 10: "Hur viktigt anser du möjligheten att välja grundskola är för föräldrar?". Man.

	Totalt	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket viktigt	23%	27%	20%	32%	22%
Ganska viktigt	36%	44%	35%	34%	32%
Inte särskilt viktigt	25%	21%	30%	22%	30%
Inte alls viktigt	8%	3%	8%	11%	9%
Vet ej	7%	4%	7%	2%	7%
Mycket + ganska viktigt	60%	72%	55%	66%	54%
Inte alls + inte särskilt viktigt	33%	24%	38%	33%	39%

Tabell 11: "Hur viktigt anser du möjligheten att välja grundskola är för föräldrar?". Kvinna.

	Totalt	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Mycket viktigt	23%	15%	28%	22%	20%
Ganska viktigt	36%	46%	34%	31%	30%
Inte särskilt viktigt	25%	25%	21%	25%	30%
Inte alls viktigt	8%	3%	10%	10%	9%
Vet ej	7%	11%	6%	12%	11%
Mycket + ganska viktigt	60%	61%	62%	53%	51%
Inte alls + inte särskilt viktigt	33%	28%	32%	35%	39%

Tabell 12: "Hur viktigt anser du möjligheten att välja grundskola är för föräldrar?". Utbildning och sysselsättning.

	Totalt	Gymnasium eller lägre	Universitet	Arbetare	Tjänsteman	Pensionär
Mycket viktigt	23%	24%	23%	23%	23%	20%
Ganska viktigt	36%	35%	38%	37%	37%	33%
Inte särskilt viktigt	25%	25%	26%	21%	27%	30%
Inte alls viktigt	8%	7%	9%	10%	8%	9%
Vet ej	7%	9%	4%	9%	5%	8%
Mycket + ganska viktigt	60%	59%	60%	60%	60%	53%
Inte alls + inte särskilt viktigt	33%	32%	36%	31%	35%	39%

Tabell 13: "Hur viktigt anser du möjligheten att välja grundskola är för föräldrar?". Anställd inom och hushållsinkomst.

	Totalt	Privat	Offentlig	-299k	300k-499k	500k-799k	800k-
Mycket viktigt	23%	27%	19%	17%	23%	24%	24%
Ganska viktigt	36%	41%	34%	34%	31%	40%	36%
Inte särskilt viktigt	25%	18%	32%	32%	25%	23%	28%
Inte alls viktigt	8%	8%	9%	5%	8%	10%	9%
Vet ej	7%	6%	6%	12%	12%	3%	4%
Mycket + ganska viktigt	60%	68%	53%	51%	55%	64%	59%
Inte alls + inte särskilt viktigt	33%	26%	41%	37%	33%	33%	37%

Tabell 14: "Hur viktigt anser du möjligheten att välja grundskola är för föräldrar?". Ort.

	Totalt	Storstäder och storstadsnära kommuner	Större städer och kommuner nära större stad	Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner
Mycket viktigt	23%	25%	28%	17%
Ganska viktigt	36%	37%	33%	39%
Inte särskilt viktigt	25%	27%	24%	24%
Inte alls viktigt	8%	6%	7%	10%
Vet ej	7%	5%	7%	10%
Mycket + ganska viktigt	60%	62%	61%	55%
Inte alls + inte särskilt viktigt	33%	33%	32%	34%

Tabell 15: "Hur viktigt anser du möjligheten att välja grundskola är för föräldrar?". Region.

	Totalt	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Mycket viktigt	23%	28%	22%	26%	19%	19%
Ganska viktigt	36%	33%	39%	36%	37%	37%
Inte särskilt viktigt	25%	29%	28%	24%	23%	24%
Inte alls viktigt	8%	5%	5%	9%	12%	6%
Vet ej	7%	4%	5%	5%	9%	14%
Mycket + ganska viktigt	60%	62%	61%	62%	56%	56%
Inte alls + inte särskilt viktigt	33%	34%	33%	33%	35%	30%

Tabell 16: "Hur viktigt anser du möjligheten att välja grundskola är för föräldrar?". Partisynpat.

	Totalt	M	S	V	SD	M+L+KD	S+V+MP+C	Osäkra
Mycket viktigt	23%	38%	9%	4%	39%	37%	8%	19%
Ganska viktigt	36%	39%	34%	34%	35%	39%	34%	46%
Inte särskilt viktigt	25%	14%	34%	47%	18%	16%	37%	13%
Inte alls viktigt	8%	4%	13%	12%	3%	3%	11%	10%
Vet ej	7%	5%	10%	4%	5%	5%	9%	12%
Mycket + ganska viktigt	60%	78%	42%	37%	74%	76%	42%	65%
Inte alls + inte särskilt viktigt	33%	17%	47%	59%	21%	19%	49%	23%

Tabell 17: "Hur viktigt anser du möjligheten att välja grundskola är för föräldrar?". Har eller har inte barn i grundskolan.

	Totalt	Ja	Nej
Mycket viktigt	23%	25%	23%
Ganska viktigt	36%	33%	37%
Inte särskilt viktigt	25%	31%	24%
Inte alls viktigt	8%	7%	8%
Vet ej	7%	4%	8%
Mycket + ganska viktigt	60%	58%	60%
Inte alls + inte särskilt viktigt	33%	38%	32%

Tabell 18: "Tror du att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Kön och ålder.

	Totalt	Man	Kvinna	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Ja	22%	28%	17%	13%	23%	29%	26%
Nej	48%	49%	47%	52%	50%	41%	47%
Vet ej	30%	23%	36%	35%	26%	30%	27%

Tabell 19: "Tror du att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Man.

	Totalt	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Ja	22%	16%	28%	37%	33%
Nej	48%	54%	50%	43%	47%
Vet ej	30%	30%	22%	20%	20%

Tabell 20: "Tror du att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Man.

	Totalt	18-34 år	35-49 år	50-64 år	65-84 år
Ja	22%	11%	18%	21%	19%
Nej	48%	49%	51%	40%	47%
Vet ej	30%	40%	31%	40%	34%

Tabell 21: "Tror du att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Utbildning och sysselsättning.

	Totalt	Gymnasium eller lägre	Universitet	Arbetare	Tjänsteman	Pensionär
Ja	22%	20%	26%	20%	27%	26%
Nej	48%	43%	55%	46%	48%	46%
Vet ej	30%	36%	19%	34%	25%	28%

Tabell 22: "Tror du att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Anställd inom och hushållsinkomst.

	Totalt	Privat	Offentlig	-299k	300k-499k	500k-799k	800k-
Ja	22%	29%	18%	19%	20%	29%	25%
Nej	48%	42%	54%	47%	48%	46%	52%
Vet ej	30%	29%	28%	34%	33%	24%	24%

Tabell 23: "Tror du att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Ort.

	Totalt	Storstäder och storstadsnära kommuner	Större städer och kommuner nära större stad	Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner
Ja	22%	22%	22%	23%
Nej	48%	51%	45%	47%
Vet ej	30%	27%	32%	30%

Tabell 24: "Tror du att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Region.

	Totalt	Stockholm	Östra	Södra	Västra	Norra
Ja	22%	23%	21%	23%	21%	24%
Nej	48%	48%	53%	48%	46%	45%
Vet ej	30%	30%	27%	29%	33%	30%

Tabell 25: "Tror du att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Partisynpati.

	Totalt	M	S	V	SD	M+L+KD	S+V+MP+C	Osäkra
Ja	22%	37%	15%	7%	28%	35%	15%	14%
Nej	48%	33%	62%	72%	35%	36%	63%	35%
Vet ej	30%	30%	23%	21%	38%	29%	22%	51%

Tabell 26: "Tror du att valfriheten att välja grundskola hotas om man förbjöd privata skolor att gå med vinst?". Har eller har inte barn i grundskolan.

	Totalt	Ja	Nej
Ja	22%	24%	22%
Nej	48%	56%	46%
Vet ej	30%	20%	31%